

ŞİİR SORUŞTURMASI II

Bu Sayıda

Christian MORGENSTERN	
Çev. Ahmet YALÇINKAYA	
Ürperti.....	2
Süleyman PEKİN	
Bestesini Arayan Ülke.....	3
Fatma ÇAĞDAŞ	
Zamanın Aynasında... ..	3
İbrahim BÜLBÜL	
Ne Ermişler Var Ne De... ..	4
Mehmet NARLI	
Fecir.....	5
Ersin ÖZARSLAN	
Yetim Kız.....	5
Yasin MORTAŞ	
Kan Tuttu Gözlerinin	7
Mehmet AYCI	
Şiir Kendiliğinden Kainatta Var.....	8
Metin DEMİRCİ	
Nakarat	9
MUCİP KINA	
Ölü Canlar	10
Ethem ERDOĞAN	
Toprak.....	11
Lokman ERDOĞAN	
Şair M. Emir Alper İle... ..	12
Haseyin AKIN	
Bir Güzel.....	14
İbrahim EYİBİLİR	
Yetim	15
Süleyman ÖZSU	
Bir Mahzun Gül.....	15
Erdal NOYAN	
Bülbül Deresi Şairi.....	16
Sami ULUĞ	
Beni Yarımle Ay Gördü	17
Öner ÖZCAN	
Kamburun Oğlu.....	17
Murat KÜÇÜK	
Lovrie.....	18
Uğur KÖFE	
Sabahı Öpüş.....	18
R. Mithat YILMAZ	
Ses ve İzdüşüm	19
Hüseyin KAYA	
Yaprak Düşleri.....	20
Halil BOZDAĞANOĞU	
Özlem.....	20
Ersel BURAN	
Saksıda Erimiş Gül Fidesi	21
Cevat AKKANAT	
Şiirin İpek Sesi XV.....	22
Kazım HOŞHABER	

Christian MORGENSTERN

Çeviren: Ahmet YALÇINKAYA

PİŞMİŞ TAVUKLAR, KARGALAR, PAPAĞANLAR

Nasipten gayrısı olmuyor. Kasım '96 başı itibarıyla çıkarmayı planladığımız "Şiir Kitapları" serimiz önce Ankara'da, sonra Çorum'da matbaacıların hisşına uğradı. Dizgileri tamamlayıp aydınlar çıkışlarını teslim ettiğimiz halde matbaacılar kitapları hatalı basmakta ısrar ettiler. Akamete uğrayan bu girişimlerden sonra "pişmiş tavuk" hikayesine dönen bu macerayı mutlu sonla noktalayabilmek için "matbaa" arıyoruz. İnşaaallah en geç Aralık sonuna kadar kitaplarını çıkaracağımız şairlerimizin isimlerini de burada anmak istiyoruz: Metin Demirci, Erdal Noyan, Mehmet Aycı, Hüseyin Sönmezler, M. Hanifi İspirli, Ahmet Yalçinkaya, Mustafa Pınarbaşı, Burhan Sakallı ve Cevat Akkanat.

Şiir soruşturmamız sürüyor ve sürecek. Soruşturmaya verilen cevapları önümüzdeki sayılarda da yayınlamaya devam edeceğiz. Bu sayının soruşturma konukları Mehmet Aycı ve İbrahim Bülbül.

Kırağı'nın sesi dar alanda pazarlama yapan tüccarların kulaklarını zorlama devam ediyor. Aristokrat züppeliği ve papağan tekrarcılığından mülhem bir kaç şahıs, parselledikleri köşelerde karga ve köylü muhabbetleri geliştiriyorlar.

Öte yandan; Kırağı'nın misyonunu anlamayan veya anlamamakta ısrar eden bir kısım eşhas havanda su dövmekte ısrar ediyorlar. Onlara hatırlatmakta fayda gördüğümüz bir konuyu tekrar edelim: Kırağı'nın bir misyonu da; söyleyecek sözü olan, fakat pazarlamacıların sultasını kıramayanlara alan açmak, onlara tercümen olmaktır. Kırağı'nın kadrosu olarak; dergide yayınlanan yazılardaki bütün fikirlere katılmak zorunda hissetmiyoruz kendimizi. Söylenecek söz; edeb dairesinde kaldığı sürece her zaman söylenebilir. İlidir.

Bu arada, hak ettikleri için münasip uzuvlarına bastığımız bir "hurufi ipek tüccarı" ile "endazesiz aşışyan"ın birkaç mukimi uzunca bir süredir mesailerinin kayda değer bir bölümünü bize tahsis ediyorlar. İlgiilerinin devamını dilerken, hak ettiklerinde tekrar münasip uzuvlarına basacağımızdan emin olmalarını istiyoruz. Her halukarda kervanımız yürüyor.

Son söz:

"Kırağı" erirse 'su' olur, 'çiğ' olur; fakat "Aşışyan" eskirse "harab"; "ipek" eprirse "berbad" olur
Selam ve dúa ile...

Kırağı

ÜRPERTİ

Şimdi buradasın, sonra orada.
Şimdi yakındasın, sonra gitmişsin.
Kavrayabilir misin? Ve bir zaman sonra
sonsuza dek gideriz biz ikimiz
şuraya - oraya. Ve ne akıl kaldı ki?
Kapat gözlerini ve de sev beni!

ZAMAN VE SONSUZLUK

Rüzgar alıp götürmüş
derenin seslerini..
Gecenin nefesinde
dalgaların sohbeti..

Küçük çalar saatim tıkırdıyor,
tık, tık..

Aah zaman ve sonsuzluk

EVA'NIN SAÇLARI

İlk ışığı veren bir ayna gibidir işte
başının o harika sarışın dalgaları:
Altın rengini hoş bir sabah kabartır gibi
güneşin gözü tereddütle duruyor üzerinde.

Erguvana boyayacak gibi alevleniyor şimdi,
içinde gizlice oturan gelincik midir yoksa?
Ne zaman akşam serin ışığıyla yaklaşsa
solgunca durur tekrar, utangaç ay misali.

Kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı İşleri Müdürü: Cengiz Coşkun • Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz • Yıllık Abone: 600.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: P.K. 50 Osmaniye / Adana • Telefonlar C.C:(0364) 2122997 Ev: T.A: (0-322) 812 72 56 Ev: M.D.: (0-322) 822 17 68 • Grafik Düzenleme : HEDEF YAYINCILIK A.Ş. Tlf : (0364) 2122997

BESTESİNİ ARAYAN ÜLKE

Biz bir çınar ağacının yedi dalıydık
Bir daha gülmemeye yeminli yedi yürek
Toroslarda çalıydık, Ağrıya sevdalıydık
Hüviyet cüzdanımız hükmündeydi Tendürek

Sakarya bir içim tütün tabakasıydı
Ve Bolu beyini soruyordu fareler
Mavi göz ruhumuzun budama makasıydı
Tel tel çatırdamaya durmuştu iradeler

Derken içli bir dolu görülmüş Necitte
Karıncalar kemirmeye başlamışlar Eyfeli
Tüm dağların tansiyonu birikmiş bu geçitte
Ve tüm örselenmişliklerimizin hasret heykeli

Yuvarlak bir ateş başında ezik ezik
Sarayevolular toplanmış ağılıyordu
Sırılsıklam olmuştu bütün medya-müzik
Ve Türkiye bestesini arıyordu.

Fatma ÇAĞDAŞ

ZAMANIN AYNASINDA DENİZE DÜŞEN BİR UÇURTMAYI ANIMSAYAN SÖZLER

Hiç büyümemeliydi küçük kızlar
düşlerinde hep beyaz bir güvercin
ellerinde zambak kokusu

Hiç büyümeden öylece
örülmüş saçlarına söylenen
mavi mısralar işitmeliydiler

Ve susmalıydılar öylece
kirpiklerinden dökülürken kıvılcımlar
şafağı taşımaliydılar rahme

ÖZÜR ve DÜZELTME: 22. Sayımızda Fatma ÖZLÜ'ye ait "Sessiz bir düş vakti" ismini taşıyan şiirde "Bir tenha dokunuş bırak gölde süzülen yüreğime" mısrasındaki tenha kelimesi tahta olarak çıkmıştır. Düzeltir şaireden ve okuyucularımızdan özür dileriz.

NE ERMIŞLER VAR NE DE ONLARIN AŞKINA BAĞLI BİR DÜNYA

Bismillah,

1- Yayınlanmakta olan bunca edebiyat dergisi, kitaplar içinde binlerce şiirin ve adı şaire çıkmış bir çok insanın varlığına muttali olan insanlar, "Şiir var mı" diye bir soruyla karşılaştıkları zaman şaşırabilirler. Sualin hangi saiklerle bu şekilde sorulduğunu bilmemekle beraber, böyle bir sual bende şiirin yok olduğu intibasını uyandırıyor.

Şiirin varlığı ve yokluğuna dair söylenecek sözlerin ve poetik tavırların tamamı indidirler. Ancak şiirin ne olduğu ve ne olması gerektiğine bakacak olursak, o zaman şiirin var veya yok olduğu hükmünü verebiliriz. Elbette şiir denince Kur'an'ın hakkındaki ayet indirdiği şairlerin söylediklerini kasdetmiyoruz. Onların söyledikleri ile yaptıkları arasında fark olmaması, insanları kötü yola sevk etmeye çalışmaları ve gelecekte haber vermeye çalışmaları şiirin ve şairin üstlenmesi gereken fonksiyonun dışındadır. Bunlar bu günün ifadesiyle ideolojik tavırlardır ve kıymet-i harbiyeleri yoktur.

Önce suallerimi sormak istiyorum. Şiir nedir? Kimin şiiri var? Kimin şiiri yok? Bir edebî dille yazılmış bütün şiirler o dili kullanan insanların tamamının şiiri midir? Ki-me göre şiir? Erzurum'un bir köyünde doğup büyümüş çobanlık yapan fakat Sümmani'nin bir kaç mısraını veya 'Gel gör beni aşk neyledi?' mısraını duyduğu zaman içlenen bir adama göre mi yoksa 'Giydikleri âftâb-ı temmuz. İçtikleri şule-i cihan-sûz.' beyti üzerinde saatlerce düşünen adama göre mi? Ya da 'Rakı şişesinde balık olsam' mı, 'Akşam yine akşam yine akşam. Göllerde bu dem bir balık olsam.' mı şiir veya 'Gözü sümme bilmez eli kına. Üzerinde tezek kokanım ah!' mı, 'Bir tel kopar ahenk ebediyyen kesilir.' mi şiir?

Şiir söyleyenlerle, şiir okuyanların şiire bakışları farklıdır. Ben bir okuyucu olarak şiire bakıyorum. Şiir bana göre iki şeyi başarmışsa, şiirdir. Bunlardan ilki okuyucunun zihninde onlardan bir şeyler ifade ettiği için yer etmesi, diğeri estetik açıdan bir tekâmülü, gelişmişliği gösteriyorsa. 'Gel gör beni aşk neyledi.' birinciye. 'Giydikleri âftâb-ı temmuz. İçtikleri şule-i cihan-sûz.' ikinciye örnektir. Rakı şişesinde balık olmak da meyhane havası içinde bir şiirdir. Tabiatın akşam güneşinin tesiri altında kızarıp başka bir havaya büründüğü, tülenen mağribin insanı büyülediği anı anlatan A. Haşim'in beyiti estetik endişeler içinde şiirdir.

Aristo'nun eşyanın taklidi, Marksistlerin veya herhangi bir dava adamının ideolojisini anlatmak için alet olarak kullandığı şiir, bana göre şiir değildir. Bunlar nesirle de yapılabilir. Şiirle nesrin anlatmadığı veya yapmadığı şeyler yapılır. Peki şiir nedir? Şiirin tarifinde öteden beri güçlük çekilmiştir. 'Efrâdını câmi, ağyârını mâni' bir tarifi de yoktur. Bütün tarifler onu bir yönünden anlatmaya çalışırlar. Tarif yerine onun ne olup olmadığını ifade etmeye çalışalım: Şiir, bir fikir yazısı, manzum,

mevzun ve kafiyeli söz (kelimelerle meydana getirilmesi-ne rağmen) sadece kelimelerden oluşmuş metin değildir. Şiir, bir duyustur. Şiir, aşkına açıktır. Şiir, sessiz bir şivendir. Şiir hissedilip söylenemeyendir. Hint mistiklerinin söyledikleri gibi, şiir ermişlerin ruh hâli ve iç âlemdir. Onun için Ahmet Haşim 'En güzel şiirler, manasını okuyucunun zihninde bulan şiirlerdir' diyor. Çünkü bir kalıbı bir tarifi yok. İdrak ediş nasılsa, şiir öyledir.

Şairler gücenmesin bana göre bu anlamda Türkiye'de şiir yok (Sezai Beyle, İsmet Bey'in bir kaç şiiri hariç.) Çünkü ne ermişler var, ne de onların yaşadığı aşkına bağlı bir dünya. Var olan şiire de bir lafımız yok. Şiirin böyle olmasında şairlerin de pek suçu yok gibi. Çünkü bu bir sosyal muhit, bir medeniyet problemidir. Dr. Zerrinkup 'Kuş-e Rindan'da Hafız ve Sadi gibi şairlerin yetişmesini muhite bağlar. Bu iki şairi 13-14. asırdaki Şiraz muhiti yetiştirmiştir. Hippolyte Taine de sanatkarın yetişmesini muhite bağlar.

Şiirin olmayışının sebeplerinde biri de güçlü bir şiir dilinin olmayışıdır. Felsefe ve şiir dille kurulur Neden bizim büyük filozofumuz yok dendiği zaman, cevap olarak düşünmüyoruz ve okumuyoruz karşılığı gelir. Hiç kimse felsefe dilimizin olmadığını söylemez. Bir özgün düşünme olan felsefeyi kurmak için önce nüansları bile ifade edebilen zengin bir dile ihtiyaç vardır. Aynı şey şiir için de geçerlidir.

Eski Türk medeniyetinden İslâm medeniyetine geçerken şairin estetik endişelerle Arapça ve Farsça'dan bir çok kelime aldığını görüyoruz. Gerçi bazıları bunu millî şuurun kaybedilişine bağlamışlardır. Ama milletin ümmet olduğu bir çağda millî şuurun olup olmayacağını bilmezler. Gerçekte yok öyle bir şey Şair şiir dilini kurmaya çalışıyor. Vezin endişesi var. Türkçe aruza uymuyor. Kelimelerimiz köklü bir edebiyat dili içinde işlenerek geldiklerinden müzikalite açısından zayıf. Türk şiirinde 13. asır ilâ 16. asır arasında büyük bir gelişme olur. Türk şairleri İran şairlerinin seviyesine erişirler. Bu hem muhit, hem medeniyet, hem de dilin getirdiği bir neticedir. Halbuki yazılı edebiyatı 5. asırda başlamış olan Türklerin şiiri 13. asra kadar bir iki örnek hariç (Kutadgu Bilig ve Atabetü'l Hakayık Hoca Ahmed Yesevi'nin Hikmetleri) destandan öteye geçemez ve çok zayıftır.

Batılâşma ile başlayan ve Millî Edebiyat cerreyanı ile başlayan dilde sadeleşme hareketi, Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin çabalarıyla dili kısırlaştırdı. Nüanslar kayboldu. Üretilen kelimelerde müzikalite ve tedai (çağırışım) yok. Büyük şairler büyük şiir dillerinin eseridir. Bizim Baudelaire Mallarmé, Hafız (Lisanü'l Gayb)ımız yoksa, bunu biraz da şiir dilinde aramak lazım gelir diye düşünüyorum.

Şiirin bir başka hususiyeti de ruhi ve manevi oluşudur. Madame De Staël, şairin coşkunluğunu Bize Tanrı'nın varlığını hissettiren dini hislere benzetir. Novalist,

'Gerçek şair din adamıdır' der. Dikkat edilecek olursa bu tarifler, bizim 1939'dan sonra kaybetdiğimiz dünyaya göndermelerde bulunuyorlar. Sürekli dünyevileşen ilahi alanı ve aşkını terkedip sürekli süflinin peşinde koşan insan böyle bir şiiri nasıl yakalayacaktır? Kaldı ki dünyevileşme yalnız şiiri değil insani olan her şeyi alıp götürüyor. İnsanın makinanın yanında cüce kaldığı bir çağda onun deruni ifadesi olan şiir nasıl olur, nasıl büyür?

Bunların dışında Türk şiirinin bir başka problemi var. Aynı geleneğin tekrar edilmesiyle Türk şiiri birbiri üzerine bina edilen üslup ve estetik değerlere bağlı 500 yıllık gelişmesinin neticesinde Şeyh Galip gibi bir devî doğurdu. Tanzimat'tan sonra sürekli yenilenme endişesi, değişen estetik anlayışlara bağlı olarak bir önceki birikimi yok sayıp onun imkanlarından istifade ve kendini onun üzerine bina etmeme dolayısıyla Türk şiiri bir kaç ses (Hamit 'ki şiirlerinde ifade hatası ve doldurma çoktur) Cenab Şahabettin, Ahmet Haşim, Yahya Kemal, Necip Fazıl) hariç. Kendini ifade ettirecek şairler yetişti. Şiir aynı zamanda bir gelenek işidir, birbiri üzerine bina edilir, bir gelişme çizgisi üzerinde mükemmele doğru gider. Bizim bu günkü şiirimiz dünküne nazaran hakikaten küçük. Çünkü ne bir gelenek çizgisinde gelişme seyri var, ne manevi bir atmosfer ve çevrede vücut buluyor. Türk şiiri, ses yapısı, müzikalitesi, tedaileri ile mükemmel bir şiir diline ulaşmadıkça, şair aşkına bağlanmadıkça, sosyal çevre manevî bir havaya bürümedikçe insanımız daha çok uzun süre şiir diye Yunus'un ilâhilerini okuyup duracak; şiirden anlayanlar, Şeyh Galib'i okudukça içlenmeye devam edecekler.

*Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenare düştü.
Dayanır mı şişedir bu reh-i seng-sâre düştü.*

*Erişip bahare bülbül yenilendi sohbet-i gül
Yine nevbet-i tahammül dil-i bi-karare düştü.*

*Gül âteş gülbün âteş gülşen âteş cûybâr âteş
Semender-ı tıynetân-ı aşka besdir lâle-zâr âteş*

22. sayıda cevaplayanların biri insan oldukça şiirde olacak diyor. Bu doğru. Türkiye de var, Amerika da var. Ama kim dünya üzerinde varlığını hissettiriyor. Bunu herkes biliyor. Var olmak, kendini başkalarına kabul ettirmek veya hissettirmekle başlar. Hafız veya Malarme'e taklit yoluyla şiir söyleyenler şair ama, onlara nazaran Hafız'la Malarme, biraz daha şair olsa gerekir. Ben şiiri arıyorum. Söz sanatını değil. Şiir edebiyat tarihçisi için söz sanatıdır. Şiir okuyan için değil. 'Ol nesneyü şiir olarak tarif eylerler ki, andan geri hiç kimesne anı söylemeye.'

Bir şiir metni içindeki tüm mısraların şiir olması da beklenemez. Mısraların bir çoğu şiir dilinde tecelli edecek olan bir mısranın doldurma (haşv)larıdır. Ama haşv ne kadar azsa şair o kadar büyüktür. Eskiler bunu 'Maksut eşerse mısra-ı berceste yeter' diyerek ifade etmişler. Hissin ve sesin (orkestrasyon senfoni) dinledikçe insan ruhuna ufuklar açan, dimağına zevk veren örgüsü şiirdir. Gerisi söz sanatıdır.

Peki şair var mı? O da tıpkı şiirimiz gibi. Hangi şairin-

miz öldükten sonra unutulmaya muhkûm değil?

2- Türkiye'de ciddi bir şiir tenkidinin olduğu da söylenemez. Ancak büyük şairlerin çıkmayışını tenkit yokluğuna bağlamamak gerekir. Bence, bu yukarıda bahsettiğim sebeplerle, şiir eğitim meselesidir. Türkiye'de yeteneği olan insanlar şiirleri okuyarak şair oluyorlar. Bir üstadın rahle-i tedrisinden geçmiyor, belagat okumuyor ve icaz bilmiyorlar. Bundan dolayı da, belagat kûsunu Hüsrevane heft kişverde vuramıyorlar.

3- Valery nesri yürüyüşe, şiiri raksa benzetmiş. O, bu benzetme ile şiirin kendinden başka gayesinin olmadığını anlatmak istemiş. Meta hâline gelmiş bir şiirin veya belli amaçlar için kullanılan şiirin ve bu anlayış içinde şiir söylemenin manasının olacağını kabul etmek oldukça zor. Bence şiirin karşısındaki manialardan biri pazarlanabilir bir meta hâline gelmesidir. O da içinde yaşadığımız medeniyet dairesinin getirdiği bir hastalıktır. Bundan kurtulmak da kolay değildir. Bir bakıyoursunuz adam şair söylediği şiir değil ama, reklâm, tanıtım ve propaganda yoluyla evc-i ikbale çıkmış; insanlar büyük şair diye alkışlıyorlar. Adam şöhretinin zirvesinde ama onu okuyanların estetik zevki Lut gölünden daha aşağı bir seviyede.

4- Bilgi ve tecrübe daima ihtiyatlı olmayı gerektirir. Birde hayat tertibini kaybetti. Eskiden söz büyüğü su küçüğün derlerdi. Şimdi mevkiler değişti. Gençleşme modası başladı. İşin tuhaf tarafı tecrübelerinin başında bulunduğu kurumlar, gençlerinkinden daha fazla muvaffak oluyor. Bence bu da bir medeniyet problemidir.

5- Bence şiirin birine ulaştırılması veya sevdinilmesi tanıtılması için illâ da şölen yapılması, dergi çıkarılması gerekmiyor. Gerçek şiir kendini bir şekilde kabul ettirir. Şölenlerin ve dergilerin olmadığı zamanlarda cemiyetimiz şairleri daha fazla tanıyordu. Daha fazla okuyordu. (Bu okumak yazılı şiiri okumak anlamında değil) Şölen ve dergiler klik olma ve reklama yönelik şeylerdir. Ama bunca yokluk ve ilgisizlik içinde insani olanı yaşatmak için yılmadan çalışan insanları da alkışlamak gerekir. Bu çağda bu bir fedakârlıktır.

6- Şiirin hayatın gayesi olduğunu söylemek yanlıştır. Siz de bunu kasdetmiyorsunuz sanırım. En güzel ve aşılamaz şiir olan Kur'an bile hayatın gayesi değildir. Hayatın gayesi Zariyat 56'da kayıtlı. Şiirin hayat gibi yaşanması ifadesi ile neyin kasdedildiğini anlayamadım. Ancak, hayatın şiir gibi yaşanması çok fantastik bir ifade. Belki ideal olan hayatın şiir gibi yaşanmasıdır. Ama bir sürgün yeri, bir imtihan alanı olan yeryüzünde böyle bir şeyin mümkün olmadığı kanaatini taşıyorum. 'Meyve-i memnudan Adem tad alalıdan beri: Kârbân-ı aşk bitmez bir beyabandan geçer.'

Hülâsa edecek olursam; bana göre; şiir bir sosyal muhit, bir medeniyet problemidir. Eğer sosyal muhit insani ve insani olanı ön plana çıkarıyorsa, şiir ve sanat gelişir. Eğer teknoloji, ilim ve paraya daha çok yer veriliyorsa, şiir ve sanatın kalitesi düşer. Yalnız Türkiye değil dünya bunun ızdırabını yaşıyor. Alexis Carrel'in iddia ettiği gibi 'Bu çağ insan ruhunun ihmal edilip teknoloji ile kuşatıldığı bir çağdır.' Ruhun hür ufuklara kanatlanışı olan şiir bu çağda nasıl neşv ü nema bulsun.

Mehmet NARLI

FECİR

fecir bir namludur sabahı duyana
âteşin bir ferâce gibi zaman
yalazlayarak geçiyor kalbini sükûtun
orada
kendi gözlerini kaybediyor vehâmet

senin odanda yaşanan nedir
ey vakti karışık kelimeler sultanı
aşk nasılsa seni yenecektir diyen üstadı unutma
bir sözünle kırdığın dostun
kaybettiğin insanlığıdır diyen dostunu da

fecir bir damladır gözleri olana
ey kalbi delik hüzünkar sūvari
tüllerin arkasına saklanma görünürsün
duy yumuşak yürekli seyyahı damarlarında

fecir bir inilâktır hüznü duyana

Ersin ÖZARSLAN

YETİM KIZ

önce gagası mı ölür kuşların
bir kalbe değmeden ışıkları güneşin
seslerine mi sağır herşeyi duyan kulaklar
yalan mı gülüşler ağlayışlar gerçek mi değil

kim kıracak dişlerini denizin hay anam
tutup da nargilenin kehribar marpuçundan
sesi gelmezse kuyudan yusufların
kıkırdarken yarasalar madalyonun arka yüzünde

antika bir küheylan öksürür durur cüzdanımın iç gözünde
yumuşak rüzgarlar ıstlatır alnımı her şafak vakti
uzak yakın gülüşler kamaşır camlı gözümde
beklerken öpülecek alınları sırada
avuçlarımda sabırsız iştiaak çiçekleri
ve donuk tebessümü babası bosnada ölen kızın

KAN TUTTU GÖZLERİNİN KARASINA VURAN KIVILCIMLARI

bu rûzgâr ne kadar küçülttü gözlerimizi
biliriz ki üzerimiz dağınık sevdaların en iyi habercisi
bedenimizi bu taş sağnağının altına tutan
anlamsız aşkların demirden işçisi
savurdu da harabe duyguları yörelerimize
ne kan tuttu gözlerinin karasına vuran kıvılcımları
ne gün doğmadan üşüyen kuşların sıcaklığı titredi üzerinde
bütün ülkemin kadınları sığındı da kapalı kutu umutlarına
sonbahar yağmurları yine iltica eyledi denizlere
ağzımıza güneşsiz çarşılar doldu boşaldı isteksizce
içimizin bütün sınavları bir doğrunun yanlışıydı aslında
bir doğrunun eğrisiydi önümüze çizilen
ya da bir fakir düşünün zenginlik provası ayaz damlarında

işte hepsi boğazımızda infilak eden ekmeğin
gücümüze giden tarafını sürüyorlar hayat dilimine
bu geceden düşlerimizi götürüyorlar/neden
birleri gecenin karanlığını yakıyor uykumuzda
bütün ay ışığını dallarımızdan topluyorlar
kapımızı çalmadan giriyorlar evimizde ürküyoruz
tarihin içinde koşan atların terini soğutuyorlar
yine de üşüyoruz güneş önce selamlarken doğu türkülerini

günlerimiz gün ölgünlüğünün acısını topluyor zaman uçlarından
astımlı bir nefes havamızı soluyor hırıltılıca
biliyoruz ki her deniz çöl oluyor güneşi ıslatmayınca
her çöl bir damla almıyor kendini yakmayınca

her yönüm bir dağ bir karlı dağ ki
sevdalıların kopardığı bir kokusu vardır kurşun gibi keskin
tarlaların eski bir teri vardır
yâr vardır gözlerinde kaybolan gecede deniz gibi
ya da ellerinde kaybolan hamur vadileri
bebeleri ki ninnilere sanılır beşiğe hû hû çözülen
ve ellerinin nasırına ay sıcaklığını sürüp uyuyan
içi atom bombası genişliğinde köylüm vardır

gün batımı bedeni uyuşukluğa iten bir rönesans
ki bütün doğuşlar doğuyla beraber gelir

ŞİİR KENDİLİĞİNDEN KAINATTA VAR

1- Varoluş Tanrı'nın "kûn" sözüyle gerçekleşiyor. Burada, dikkat edilmesi gereken kainatın varlığının bir "söz"le anlam kazanmasıdır. İnsanın yaratılış serüveninde son aşamanın ona isimlerin verilmesi olduğu da ayrıca kayda değer bir husustur. Yuhanna İncili'nin ilk ayeti de "önce söz vardı" şeklindedir. İnsana söz'ün "verilmesi" anlamlıdır. Çünkü olan bir şey verilir. Bir verilme söz konusu. Öyleyse "şiiir" denilen şeyle birlikte, şiiir de dahil adlandırmaya konu olan dil insan kazanımı değil. Bu veriler dikkate alındığında kutsal metinlere burun kıvrıran bütün olog'ların çabalarının hafif bir rüzgarda (kısa bir zamanda) sararıp dökülmesi ibrete şayandır. Öyleyse, bir söz şaheseri olan şiiir de var değil midir?

Burada şiiirin varlığını şiiir diye adlandırılan bir metnin varlığıyla aynı kabul ettiğimiz sanılmasın. Bunlar çok farklı şeyler. Okuyucu (dinleyici) için şiiir elbette metinden ibarettir. Ancak şair için durum farklıdır; zira; şair, farkına vardığı bir şeyin -onu kelimeye sığdıramasa dahi- şiiir olduğunu bilir.

Şiiir kendiliğinden kainatta var. Biz sıradan insanlar bunun farkına ancak metne döküldüğünde vanyoruz. Şair tabiatlı, alıcıları güçlendirilmiş içimizden "sıradışı" birileri bu olan şeyi bize aktarıyor ve biz ona şiiir diyoruz.

Şiiir var; çünkü vahiy "şiiir" diye bir "şey"den bahsediyor.

Şiiir var, zira oyun var. O da, bu gölge oyununda şairin "dil"inde şekillenerek rolünü icra ediyor. Olmasaydı eksik olurdu. Şiiir şairin olmazsa olmazıdır, okuyucunun değil.

"Şiiir var mıdır?" sorusunu çok anlamlı buluyorum. Bu sorunun anlamsızlığı üzerine konuşanları gördüm. "Sizce şiiir nedir?" gibi ucuz ve muğlak sorular sorulsaydı söylecekleri çok şeyleri olurdu.

Şiiir her halükarda var; kendiliğinden var; bu manada şiiirin yokluğundan bahsetmek anlamsız olur. Mesele şiiirin yokluğu değil şairin yokluğu meselesidir.

2- Ciddi bir şiiir tenkidi için ciddi bir şiiir bilgisine sahip olmak gerekir. Ciddi bir şiiir bilgisine sahip olmak içinse o şiiirin söylendiği dil ve kültür alanının çok iyi bilinmesi gerekir. Asıl problem bu donanıma sahip kimselerin yokluğudur. Günümüzde münekkittir yok, durumun vehameti ise ortada...

3- Önceleri iktisad ilmi ahlak, hukuk ve tarih ilimleriyle bir bütün halindeydi. O zaman hayat da bir bütünlük arz ediyordu. Pazarlamanın da bir ahlakı, bir hukuk vardı. Soylu ve vazgeçilmez şeylerdi bunlar. Her şey yerli yerindeydi. Artık şiiir bile satışa çıkarıldı, hem de çok ucuza satışa çıkarıldı. Nasıl kızmayalım Adam'a? Medar-ı iftiharımız Yahya Kemal bile kedere son vermek için Kavaklıdere şaraplarının reklamını yaptı şiiirle. Mahremiyetin kalmadığı, insan ruhunun pazarlanabilir olduğu bir çağda şiiir satmanın da ne yazık ki bir normu oluştu. Normal karşılanır oldu bu işler. Yine de, herşeye rağmen söyleyerek direnmekten başka çaremiz gözüküyor.

4- Kim var tecrübeli? Ayakları sağlam zemine basan kimler var? Hep beraber gidip "intisap" edelim, himmetlerine sığınalım. Cumhuriyet rejiminde düşüncesi işgal edilmiş bir büyük şair yaşıyor da eteklerine mi yapışmadık? "Garbı bilmez şarkı görmez"; "bilir gibi" yapmak-

taki marifetiyle "bilen" olarak maruf fikir fakirlerine mi koşalım? Elbette gençler çok konuşuyor. Yaşasın cumhuriyet ve öğünsün sanata düşün gençliğiyle. Çünkü cahiliz ve cesuruz!

5- Şölenleri tasvip etmiyorum. Bazı belediyeler sanat için değil imaj için yapıyor bunları. Şairse, reklam filmlerinde figüran olarak kullanılıyor.

Dergiler mutlaka olmalı. onlar bu toprağın sanata meyyal insanlarını sinelerinde barındırıyorlar. Eksiklikleri ve fazlalıkları var dergilerimizin. Zaten mükemmel diyebileceğimiz kaç dergi yaşıyor bu memlekette. Seçki'sinde şiiir hırsız birinin dahi sayıklamasını neşreden mütekebbir bir kafa, kendinden gayri herkese "ihşan" dağıtma merakından olsa gerek. Anadolu dergilerini hastalıklı olmakla ve "köylülükle" suçluyor. Bu ülkede "köylüler" bile dergi çıkarıyorsa, bunda üzülecek bir şey yok. Seviniyorum...

6- Şiiir, şair hayatının vazgeçilmez bir unsurudur. Gayriihtiyari bir şey.

Şiiiri hayat gibi yaşamalıyız. Anlamsız olmaz bu. Şairsek söylediğimiz şeyi anlamlandırmak durumundayız Yani söylediğimiz şiiirin hayatımızda bir yeri olmalı. Eğer yoksa ona yer açmak durumundayız. Yoksa kafir oluruz; yani, bize gelen şeyi anlamlandıramadan bırakırız. saklanız.

Hayatı şiiir gibi yaşamalıyız. Bu da anlamsız olmaz. Çünkü hayatı şiiir gibi yaşayacak olan şairdir, başkası değil. Eğer şiiir size geliyor (veriliyor) ve sizden zuhur ediyorsa, hayatınız da o ölçüde etkileniyor demektir bu gelen şeyden.

Şair hem hayatı şiiir gibi yaşamalı, hem şiiiri hayat gibi yaşamalıdır. Ama bunlar bir bütünlük içerisinde olmalıdır. Paradoks teşkil etmez bu. Adama şiiir gelmiyorsa ve adam "ben hayatı şiiir gibi yaşamalıyım" diyorsa, öyle inanıyorsa, bu zorlamadır, mürailiktir.

7- Ne yazık ki şair yok, adı şaire çıkanlar var. Ben şöyle düşünüyorum ve sınıflara ayırıyorum:

Yaratılıştan yeteneği olmayıp şairliğe özenenler. Bu insanlar benim anladığım manada şiiir söyleyemezler. Ancak özenti (öykünme) neticesinde ortaya koydukları "ürün"e şiiir dedirtirler. Hiç bir zaman şair de olamazlar. Esef ki şair olarak anılırlar. Şair olamazlar, çünkü dışarıda bikanılmışlardır.

Yeteneği olup umursamayanlar. Bunlar şiiiri ciddiye almazlar. Gelen şeyleri rüzgara karşı kül savurur gibi harcarlar. Güzel mısralar yakaladıkları da olur. Köklü bir şiiir ortaya koyamazlar. Kendilerini yetiştiremezler. Yetiyecek ortamı da aramazlar. Üzülerek belirtiyim, bunlar da şair olarak anılırlar.

Yeteneği olup kendisini eğitenler. Bunlar serapa şairdir. Derinlikleri vardır. "Kend"leriyle sık sık buluşurlar. Hayatları da şiiirleri gibi gizemli ve sıradışıdır. Çünkü şiiir sıradışıdır. Modern zamanda insan kendini unuttuğu için günümüzde ne yazık ki şair yok. Belki yarın bu günleri de mumla arayacağız.

Hangi sınıftan olursa olsun şiiire bir meslek edasıyla bakanların sapıklığını ise söylemeye gerek yok. Ondandır ki ayağımız çukurdan kurtulmuyor...

NAKARAT

Lodos tutmak da yasak baharları
Ne ölesiye sevmek moda, ne de ölesiye yaşamak
Pay pay olmak mevsimler üstü,
Hep yansız, hep yönsüz, hep sıradan bir ömür boyu

Dikkat, yeşil öldürür
Dikkat, asker geçer aradan
Dikkat, Mehmet isyan bilmez
Dikkat, Mehmet hep kırmızı durur kıyısında vatanın

Böylesine korkak, böylesine saklanarak, böylesine düşman dudağıyla kirlenmiş alınlarla
Böylesine gülfatmalara koklanmak
İşte biz böylesine taşırız başımızı göğsümüzde
İşte biz böylesine alışkınız seslere

Dikkat, yeşil öldürür
Dikkat, asker geçer aradan
Dikkat, Mehmet isyan bilmez
Dikkat, Mehmet hep kırmızı durur kıyısında vatanın

Daha ne çok yarınlar doğar bizden olmayan
Daha ne çok yükselir toprak, daha ne çok eğilir gök yere
Daha ne çok bekleriz biz böyle
Daha ne çok korkutur bizi bu nakarat

Dikkat, yeşil öldürür
Dikkat, asker geçer aradan
Dikkat, Mehmet isyan bilmez
Dikkat, Mehmet hep kırmızı durur kıyısından vatanın

"ÖLÜ CANLAR"

I.

Dargın iki mısra gibisiniz
İki ayrı satırda.
Siz Çiçikov'un "ölü canları"
Hayat adlı esrik doğrultuda mısınız.

Gözleriniz Dalmaçya kıyıları gibi sakın,
Halikarnas gibi berraksınız.
Dudaklarınız İberya'dan uçmuş iki şal gibi
Yüreğiniz; yoksa yüreğiniz yok mu sizin?
Farkında mısınız?
Ölü canlar gibi dik duruyor başlarınız.
Siz, ölü canlar, sizin umudunuzun adı:
Harcananlar mısınız?

Hassas kalplerinizi hangi kıyıda demirlemektesiniz?
Ki, yorgun ve yaşlı beklemektesiniz.
Sizi yorumlamak için Petersburg meyhanelerine
Endülüs akşamlarına hüzün demlemektesiniz.
Siz "ölü canlar"
Sizin canlarınızı çalanları
Dinlemektesiniz.

II.

Çiçikov uzun bir susmaktır aslında
Gogol'un dudaklarında
Votka ve "ölü canlar" gibi diridir isminiz.
Bangkog geceleri gibi renkli
Ve uzundur terkedilişiniz.

Serazat duygularınız hangi toprağın altında
Hangi şahikalarda gözükmektesiniz?
Gençliğiniz kimin dilinde dolanmakta?
Ve kimin için didinmektesiniz?

Hey "ölü canlar!"
Ölmekle kaybolmuş mu dersiniz
Heyacanızın

TOPRAK

ilkın kokuyu tanıdım

ahşap bir köy evi hayatında
sevgisini teknede karıp
elinin tersiyle alına
yaşama ve sevmeye makyajı yaparken anam

silik bir resimden kalan...

/sağ yanağının burnuna yakın bir yeri
karine-i Bilal'di
elini her öptüğümde
elmacıklarında tereddütlü
ve iki nüsha olan
ismi gözyaşı olan/

... bu hal içinde
ilkın, sonra ve hep
hamur yerine toprağı
toprağın kokusunu duydum
bilmem ne haldi

çoban ateşleriyle yanardı gecelerimiz
rüzgâra güllerimiz gösterirdi yönünü
birer dönemeçti gözler ve saçlar
toprağı avuçlamaksa anaya sarılmak gibi
ve sevmek.... kurlsız
hemi hesapsız mayamızda

sevdik bir şafak renk için goncayı
açtı yolculuğumuzun bağırını yarıp
tunç idi mermer idi oysa
şerha şerha şimdi avuçlarımız

işlendi ölümcül renklerle
kırılğan gözelerle ölçüldü dünya
küçüldü küçüldü
söküldü kâidesinden şaştı yörüngesini

artık
ya gömleğim dökülür ya da saçlarım

Şair M. Emin Alper ile...

"ÖNCE ÖLÜMLERİMİZ SÜRGÜN EDİLDİ HAYATIMIZDAN"

• *İçimizde büyüyen bir acının, bir yalnızlığın, bir sevginin şairce haykırısı. İşin doğrusu kendisini tanıyan insanların ifadesiyle tam anlamıyla derviş bir insan... Karlı Erzurum sokaklarının gözleri nemli ama suskun ve onurlu şairi M. Emin Alper her fırsattı üstüne basa basa "Ben şair sıfatını haketmedim" der. Ama onu tanıyanlar çok iyi bilirler ki M. Emin Alper bir şair. 21. yüzyılda Filistin sokaklarında şehadet için yürüyen bir şair. Sevgili Kırığı okurları ilk şiir kitabı Ötüken Yayınları arasında çıkan bu derviş şairle sizler için konuştuk. (L.E.)*

• **Bize kendinizden bahseder misiniz, kendinizi kısaca tanıtır mısınız?**

1950 Erzurum doğumluyum. Tortumlu bir ailenin çocuğuyum. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarımın yaz ayları Tortum ve çevresinde geçti. İlkokul da dahil hep Erzurum'da okudum. Öğrenim hayatımdan sonra da Erzurum'dan ayrılmadım. Hayatımın başka hayatlardan farklı bir yanı olmadı. İnsanları sevdim, insanları sevdim. Onlardan her biri gibi, benim de acılarım oldu, sevgilerim oldu, umutlarım ve umutsuzluklarım oldu. Halkımı sevdim. Milletimi sevdim. Aşklarından sevdim onu, inançlarından sevdim. Birlikte ağladık bir 'Yemen Türküsü'nde, bir 'Koroğlu Solağı'nda birlikte efelendik. O zaman ki halk olduğumun farkına varıldım, kulluğumu bildim, halk olduğumu bildim. Milletimin sevda-sını sevda edindim kendime. O ki Yunus'un rahlesinde millet olmuştum yeniden.

• **Günümüze kadar şiirin bir çok farklı tarifleri yapılmıştır. Siz şiirin belli bir tarifinin olmasını doğru buluyor musunuz?**

Şiirin belli bir tarifinin olmaması, onun önemli ölçüde ele avuca sığmazlığından kaynaklanıyor olmalı. Şiire kaynak olan ihtiyaç ne ölçüde ifade edilebilirse, tanımı da ancak o ölçüde mümkün olabiliyor sanıyorum. Burada 'yazılmış - söylenmiş - yaşanmış şiirin tanımı'yla, 'yazılacak şiirin tanımı'nı ayırmak gerekli. Şiirler de insanlar gibi birbirlerine çok benzerler ve birbirlerinden çok farklıdırlar. Muhakkak ki her insan yeni ve tek bir insandır. Şiir de öyle. Şiirin tanımı meselesi, şiiri bu yeni ve tek olanda görmek veya şiiri bu hemen eskiyen yeniye hapsedmek meselesi. Tanımlama çabası, anlama - tanıma ve anlatma - tanıma çabası değil mi? O halde bu kaçınılmaz. Ama biz şiiri birilerinin anladığı gibi anlamak zorunda değiliz.

• **Şiirde fikir verilmeli midir? İnsan düşüncesinin şiir içindeki yeri nedir?**

Bana göre verilmelidir. Şiir verdiklerinizden veya vermediklerinizden çok verme biçiminizde olmalı. Ama bu verme biçimi verdiklerinizi belirler ve verdiklerimiz

tarafından belirlenir. Şiir, onu belli hale getiren unsurların yalnızca birinde görülmemelidir. Şiir fikirliyseniz de, ideolojisi de olur ama ben bütün anlamlarıyla fikir şiirinden yanayım. Salt şiir, saf şiir giderek insanı, halkı, milleti gereksiz kılan ve yabancılaşmayı şair edinmiş bir aydın sınıfın ideolojisi haline gelir. Beni rahatsız eden budur. Yoksa saf şiirle bir alıp veremeyeceğim yok. Aynı şey ideoloji şiiri için de geçerli değil mi? Elbette evet. Ama yine de farklı. Bana göre farklı. Toplumcu şiir benim tercihim. Saf şiir de 'fikir şiiri' olabilir. Hem hiç bir toplumcu ve ideolojik şiirin olamayacağı kadar. Yunus bir fikir şairidir. Ama o Anadolu'dur. O insandır.

• **Toplumumuzun şiire ve şaire bakışı nasıldır? Bu bakışın toplum geleceğini nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?**

Toplumumuzun, halkımızın şiire ve şaire bakışından önce aydınların, bu halk ile aynı ülkeyi paylaşan aydınların halkımıza nasıl baktıklarına bakmalı. Halkına güvensiz bir aydın, aydına güvensiz bir halk görüntüsünden bahsediyorum. Bu halkın Yunus'la, Fuzûlî'yle, Karacaoğlan'la bir sıkıntısı yok. Şair olarak veya aydın olarak. Ama bu halkın, ona aydın olarak dayatılanlarla büyük sıkıntıları var. Meseleyi halk ve aydın meselesi olarak ele almanın gereğine inanıyorum. Bu açıdan bakınca da durum tam bir rezalet. Aydın olmayı bir toplumsal konum olmaktan çıkarmalı. Hiç olmazsa faturası halka çıkarılan imtiyazların adamı olmamalı aydın. Benim ülkemde sömürgeci bir sınıftır aydın. Halkın dinini ve dilini hor görmekten ustalarından bahsediyorum. Yüzde bilmem kaçımızı aptal ilan eden, İstikâl Savaşımızı kabullenemeyen, her fırsatta halkını, halkımızı sömürgecilere şikâyet eden 'fikir fahişeleri'nden bahsediyorum. Yoksa, gerçek aydın bir büyük fikir adamının dediği gibi "Başsız ayaksız, halkının arasındaki deha" ve yine bir büyük fikir adamının dediği gibi "kıblesini halkının kıblesiyle tevhid etmiş insan"dır. Bu ülkede Hak ile kavgalı olanla halk barışık olmamıştır hiç bir zaman. Halkın şaire bakışı bu çerçevede bize göre. Halk bir büyük, bir güzel olaydır. Elbette o ölçü değildir. Ancak o, ölçü olmadığı ölçüde, açıkçası Hakk'ın ölçü olduğu ölçüde önemlidir. Biz, halkı hor ve hâkir göreni, onu ezeni ve sömüreni sevmeyiz. "Yaratılanı severiz Yaratan'dan ötürü'nün sırrı buradadır da bize göre. Yine bize göre onun bu bakış açısı, hayırlı bir oluşumun da müjdesidir aynı zamanda. Umarız ki bir büyük milletin sadece şimdiki zamanı olan bu halk geçmişte olduğu gibi maddî - manevî sömürden kurtulacak, aydınında kendisi olacaktır.

• **Uzun ve samimi şiir yolculuğunuzda şiir çalışmalarınızın size neler kazandırdığını düşünüyorsunuz?**

Her şeyden önce haketmediğim halde şair sıfatını kazandırdı. Bu sevimsizlikleri bir yana bırakırsak, diyebilirim ki yaşamaya değer hayatı, acısına değer sevdayı şiir çalışmalarım esnasında tanıdım. Muhterem bir

ağabeyimin ifadesiyle yıkıntılar arasında define arıyordum. Ola ki Sultan'la karşılaşmış olayım. Biz kim, kazanmak ne? Doğrusu bunları bildiğimden pek emin değilim. Benimde hayatımda güzellikler oldu. Bende sevdim yaşamayı. Her güzel şey, şiir çalışmalarım sırasında yakaladı beni. Şiirle uğraşmayı sevdim. Şiirle uğraşmaktan pişman değilim. İnsan birşey kazanınca yalnızca hayatını kazanıyor. Hayatınızı kazanmıyorsanız neyi kazanıyorsunuz? Bu, hayatınızın bir anlam kazanmasından başka birşey değil. Hayatınızın, kendinizce bir anlamı yoksa neyi kazanmış olabilirsiniz ki? Ben hayatımı şiir çalışmalarım esnasında sevdim.

•Şiirlerinizde hayatınızdan hangi konuları okuyuculara duyurmaya çalışıyorsunuz?

Çelişkiler üzerine kurulu bir dünyada yaşıyoruz. Normal olan da bu. Mesele biz bu çelişkilerin neresindeyiz. Açıkçası, kendime bir yer edinmek istiyorum. Ben bu çelişkilerin neresindeyim? Şiirin bir arayış olmasında bu da var. Varlığın, varoluşun neresindeyiz? Benim okuyucuda olmayan bir şeyi ona duyurabilmem mümkün değil. Hor görülen bir dinin mensubu, hor görülen bir milletin çocuğu, hor görülen bir kimliğin sahibiyim. Şiirimde bir direniş, onurlu bir direniş sergilemek istiyorum. Tarihimi seviyorum. Beni ben yapan şeyin, inancımın tarihini de. Tek kelimeyle Müslümanca bir şiir sergilemek istiyorum. Bu gün Müslüman dünya, kendi yurtlarında insanlık onurlarının mücadelesini veriyor. Hayatımızın, insanlık onurumuzdan daha değerli hiçbir anlamı yok. Ben, şairin "Eşref-i mahlukat neymiş bildim" ifadesini böyle anlıyorum. Basit ve onurlu bir insanlığı yaşamak. Acı olan birşeyler var. Ben o acıyı haykırmak, o acıyı haykıranların sesiyle yanmak, yakılmak, yankılanmak istiyorum. Bunların şiirle ilgisi ne? Bilmiyorum. Bir de, 'okuyucu' dediniz, 'okuyucu' dedik. Benim okuyucum yok. Benim dostlarım var. Onlara duyurmuyorum, onlarla paylaşıyoruz.

•Bir edebi sohbetinizde 'intihar'ın bilinçdışı ve soylu bir direniş olduğunu söylemiştiniz. Bu konudan bahsedermisiniz?

Önce ölümümüz sürgün edildi hayatlarımızdan, hiç yokmuş gibi. Ve hayat, böyle yitirdi anlamını. Milyonlarla 'yarın'larımız oldu ama hiç 'şimdi' olmadık, olamadık. Kacınılmaz olan 'ölüm'den bahsetmek istemiyorum. 'Ölüm'ü 'iradi' bir olay olarak görmek istiyorum. "Ölümü çokça hatırlayınız.", ve "Ölmeden önce ölünüz." tavsiyeleriyle "İnsanlar uykudadırlar, öldükten sonra uyanırlar." bilgisi iradi ölümle anlatmaya çalıştığım ölümün yaşanmaya değer hayatın, insani hayatın bizzat kendisi olduğunu duyurmaz mı? Bir anlamda intihar, sürgün edilmiş hayatın geri çağrılışını ifade ediyor bana. Yani, sanki müntehir ölümü değil yaşadığı. hiç kendisinin olmamış olan, belki daha doğrusu bilinmeyen bir yerde ve zamanda kendisinden çalınmış olan öz hayatını, kendini geri çağırıyor. İnsanların mavera 'dan koparıldığı modern çağların özelliği intihar. "Öte'si çalınmış bir dünyanın mahkumiyeti. Yiğitçe yaşama imkanları imha edilmiş insanların yiğitçe ölme imkanları belki. Belki bunlar benim kuruntuları. Hep trajik olanı sevdim ben. Trajik olan büyüledi beni hep. Zor olan yaşamaktır yinede. Yaşanması gereken

hayatı, yaşamak. Kahramanlık da bu olmalı. İnandığı gibi yaşamının, ya da 'başını kavgaya verme' nin, 'ölmeden önce ölmenin' görev olduğu, sevdâ olduğu bir dünyada intihar, bütün anlamlarıyla anlamsızlaşır, uzak kalır belki. Bilinçdışılık, bu anlamda olabilir. Yoksa mutlak manada bilinçdışı oluş, hiçbir şeyde yoktur sanıyorum. Şüphesiz, ancak Allah bilir.

•Şiirlerinizde etkilendiğiniz kimseler var mı? Bu etkilenmelerin boyutlarına değinir misiniz?

İdeolojik bir şiir kurmaya çalışıyorum. Az çok belirgin hale getmeye çalıştığım heyecanlarım var. Zengin bir şiir ülkemiz var. Bu durumda etkilenmemek nasıl olur? Sadece isim belirtmeye çalışsam sayfalar alır. Yunus Emre, Karacaoğlan, Fuzuli demeye gerek bile yok. Günümüz şiirinde Müslüman endişeler taşıyan şairleri takip etmeye çalışıyorum. Sezai Karakoç, İsmet Özel büyük heyecanlarım. Necip Fazıl ve Arif Nihat sevgim ve sevincim. Akif ile Yahya Kemal, sevgileri sevgili bir milletin sevgisiyle karışıp kaynaşan iki gönül. Ama, o mu millet, yoksa millet mi o diye şaşır kaldığım, şair demeye kıyamadığım insan Yunus. İslamcı, ya da Müslüman çizgi diyebileceğimiz çizginin dışında da, en azından bir kısım şiirlerini heyecanla okuduğum şairler var. Toplumcu şairlerin bir kısmı bunlar. Nazım'ın 'Kuvayı Milliye Destanı' bunlardan biri mesela. Cahit Tanyol. Benim özlediğim Müslüman bir şiir ama. İnsanın ve insanca olanın davacısı, 'kendilerine zulmedildikten sonra o zulme başkaldıranların' şiiri. Yoksa, her türlü sömürgeciliğin ileri karakolu olan şiir değil. Şairlerin dışında sevdiklerim var. Ve sanıyorum ki bunlar daha çok şiirimde. Bunlar, başta inançları ve aşkları hor ve hakir görülenler: Benim milletim. Mesela bir İmtam Şamil var ki, Moskof'la savaşında, "Kim ki Rusya büyüktür derse Alemlerin Rabbi'ne şirk koşmuş olmakla yargılanır." diye buyuruyor. Ve daha niceleri.

Sayın hocam bize zaman ayırdığınız için size teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

YAKINDA...

KIRAĞI ŞİİR DİZİSİ

- Ne Çok Sen Varmış Senden Sonra
Metin DEMİRCİ
- Mor Kitap
Mehmet AYCI
- Akşam İner Yağmura Tutunarak
Mustafa PINARBAŞI
- Bir Bardak Suda Kurulan Hayal
M. Hanifi İSPİRLİ
- Yagmur Öncesi
Hüseyin SÖNMEZLER
- Dağlarda Yer Yok
Ahmet YALÇINKAYA
- Muhâcir
Erdal NOYAN
- Kara Oyun
Cevat AKKANAT

BİR GÜZEL

İşte yaşıyoruz, çoğalıyor göğsümüzde kırlangıçlar
Denizi taşa tutuyoruz, dağları sırtlanarak
Avuçlarımızda sevgilinin saçları
Bir güzel ölüyoruz yorulduğumuz yerde
Bir güzel geliyor yağmurla gelen
Bir güzel açıyor badem ağaçları

GERÇEK

Hep bağırarak isterim
Semt semt, çarşı pazar
Büyümeyin çocuklar!
Büyümeyin çocuklar!
Hatırlayın çamurdan
Ev yaptığınız demleri
Yıkılan yuvanızı evcilik oyununda
Yaşam budur sonunda
Gerçek budur sonunda

İLK REALİTE

İlk realiteyi
Bir evin yeni badanalınmış
Duvarına yazmıştınız çamurla
"Ali Ahmet'i döver" diye
Öyle korkmuştum ki
Büyüye bilirdiniz zira
Dövmeseydi Ahmet Ali'yi
Bir mahalle kavgasında...

ÇOCUKLUK

Bilmezdim ki çocukluk
Başlamanın adıdır
Hayata ve her şeye
Cürüme ve günaha
Tevbe kara bir sözcük
Hidayet bir giz gibi
Öyle bir yürüyüşü
Böyle doğduk ta sanki
Böyle bekleriz gibi...

YETİM

Başımdan aşağı
Kaynar güller dökülüyor
Kamaşıyor gözlerim
Mekke sokaklarından
Süzülüyor bir ışık
Başımda izi ellerinin
Gidiyor
Ölüyor elleri
Süt
Şiir artık bana yetmiyor
İçimin kemiği eti
Demire devşiriliyor
Gül
Belki paslanır ellerim
Aşk lacivert bir civa
Şakağımdan sana sızıyor
Her veda bir ölümmüş
Gitme
Ölümlerden yoruldum artık
Kaynar güller dök kaşımdan
Beni ete kemiğe büründür
Git me
Kalbim acıyor

BİR MAHZUN GÜL

Güvez akşamlarında yazların
Çekilir bir bir ayaklar
Lambalar yanar
Perdeler iner
Ve başlar bir hasret senfonisi
Cumbalardan uzanan
Genç kız başları
Götürür maveralara
Sağrısına sancı düşmüş
Kısraklar gibi

Güvez akşamlarında yazların
İpleri dürlür uçurtmaların
Bir başka süzülür güvercinler
Son demlerini çekerken
Gün özgürlüklerinin
Sürüler döner
Gözlerinde
Doyumsuz dağ sevdaları

Güvez akşamlarında yazların
Doyamaz oyunlara
Bahar yüzlü çocuklar
Damaklarda kalır tadı
Gün alacası vurmuş
Bütün oyunların

Güvez akşamlarında yazların
Yalnızlık yalnızlık eser
Akşam yelleri
Yabancılaşır bir bir
Bütün bildik yüzler
Kimdir bilinmez
Usulca geçip giden

Güvez akşamlarında yazların
Bir garip ağlar
Günbatımlarına karşı
Mekan değildir artık ona
Ne ev, ne sokak, ne karşı

Ve kaldırımlarda
Yarı bekler
Bir mahzun gül.

BÜLBÜL DERESİ ŞAİRİ

"Babacığım,
Kimselere öptürmüyorum
Yüzümü
Silinir diye,
Öptüğün yerler."

Ordu ilindeki Bülbül Deresi'ni görmediyseniz eğer, merak etmenizi gerektiren bir özelliğinin bulunmadığını belirtmek isterim. Çocukluğunu bu derenin kıyısında büyümüş Gökhan Akçiçek'in şiirlerinin ise sıradan olmadıklarını ve merak edilmeye hak kazandıklarına inanıyorum.

Şairi tanıyanlar dikkatlerini biraz yoğunlaştırdıklarında, varlığını belli etmek ihtiyacıyla kıvranan çocuksu tarafını kolayca farkedebilirler. Bu çocuksu taraf, her insanda ve özellikle çocuklara yönelik eserler veren edebiyatçıların yüreğinde apartmanlarla işgal edilmemiş bir oyun sahası olarak bulunmalıdır mutlaka.

ATEŞİN DÜŞTÜĞÜ YERLER

"Nasıl öldürdüm ben
Yapayalnız anne "

Annelerinden izin alabilseler gökyüzünü avuçlarına sığdırabileceklerine inanan çocukların şairidir Akçiçek. Onlara yeryüzü dar gelmekte yük olmaktadır yerçekimi Savaş mağdurlarının, öksüzlerin,ölümcül hastaların şairidir aynı zamanda. Çok gezen bir kuşun üzerinden izliyor gibidir dünyayı; acıları acılanarak çocukların...Birinci eserindeki(1) şiirler Afganistan, Filistin ,Irak, Kıbrıs ve Afrika'da yaşayan küçük yüreklerin derdiyle yakıyor bizi ve daha bunların birine bile çare ümidi ufukta görünmeden başka kardeşlerin çileleri şiirleşerek geliyor önümüze ikinci kitapta(2). Onlar Bosnalı, Çeçenistanlı, Somalili ve ülkemiz çocuklarıdır. Ateşin düştüğü yerlerden bir kor da şairin üzerine sıçramıştır.

İnsan kimliğimiz, baharda boy verecek çiçeklerin tamamını göçük altında kalan babasının kokusunu duyma ümidiyle koklamaya hazırlanan yetimin büyük hasretini anlamayı gerektirmektedir. Pederinin koluna taktığı saatle çekilmiş resmine bakan Halil'in ulaştığı teselli yeşertmelidir çorak yürekleri. Baba göğsünün güneşli kırlarında kanatları yorulmuş kuş gibi uyuyan bahtiyar çocuklar ise, kavuştukları nimetin şuuruyla bu imkandan mahrum düşenlerin üşümüşlüğüyle biraz daha sıkı sarılmalılar o huzur dünyasına. Öyle ya, babasının ismini kumlara yazarak gün geçiren

çocuklarda var!...

Bülbül deresi şairinin hep baba-çocuk irtibatını işlediği sanılmasın. Anneliğin gölgesi altında ihmale uğrayan babalığın gururunu tamir eden Akçiçek annelerin rakipsizliğinin de farkındadır. Çocuk bir daireyse, anne her zaman ve her yerde merkezindedir o dairenin. Dert ortağıdır, sırdaştır, ümit kapısıdır. Ancak annelerinin koruyuculuğunda katkısız huzuru bulabilir çocuklar. Anneyle çıkılacak ölüm yolculuğunun dahi iyimserlik doğuran tarafı vardır ve yazık ki ölümlle cakaşan çocukların sayısı oldukça fazladır.

TABIATLA İÇLİ DIŞLI

"Çiçek açtı sevginin ince dalları"

Gökhan Akçiçek, coğrafyasıyla barışıktır. Onun şiirlerinde asıl işleviyle sadeliğiyle yer almıştır tabiat. Deniz bildiğimiz denizdir, gökyüzü,yağmur ve rüzgar da öyle... Hepsisi isimlerinin hatırlattığı roller üstlenmişlerdir. Tabiatın diğer unsurları kuşlar ve çiçekler sık sık çıkar karşımıza. Bazen de, güvercin,kırlangıç, martı,turma ; gül, menekşe, karanfil, gelincik, papatya, çiğdem gibi daha özelleşmiş türleriyle şiirlere incelik ve mana sunarlar. Kurbağa bu dünyanın sevimli bir üyesidir, karıncayı da ağırlamıştır şair. Bir de "mavi kuş'u var!

"yağmur'un yoğunluğundan rahatsızlık duymadım ama çiçek, kuş,gül, deniz, mavi, şarkı gibi bazı kelimeler imge, timsal, teşbih, isim ve sıfat niyetiyle eskiyecek kadar çok kullanılmış! Kırlangıç, kelebek,böğürtlen ve erik ağacı gibi tadımlık ölçüde yer bulanlar ise gözümüzü ikide bir tırmalamıyorlar. Garibime giden asıl husus şu:Mavi renkle içli dışlı olan şair, nedense yeşili görmezden gelmiş,orman konusuna hiç meyil vermemiş. Göre göre usanmış denilebilir veya çiçeklere eğilmekten ağaçları farkedemiyor yorumunu yapabiliriz!

DIŞİMİZİ KIRANLAR GÖNLÜMÜZÜ SARANLAR

"Bir serin rüzgar

Alıp gitti şarkılarımızı"

Müspet hislerimize mesafe koyup hata aramaya devam ediyoruz: Akçiçek, şiirlerine son noktayı koymadan önce biraz daha yorulmamalıydı kanaatimce. Bazı şiirlerde lüzumsuz fazlalıklar var. Lezzetli bir çorbanın içinden çıkan taşın

BENİ YARIMLE AY GÖRDÜ

ay kırıntıları topladım
yüzünün nisan ayında
nisan yüzünün tadında
ve bildik bir türküyü
nedim'le fısıldadık sadabad'a
-bugün ayın ondördü-
beni yarimle kim gördü.

sonra aya tuz serptim
ılgıt ılgıt güz serptim
haleler okşarken omuzlarını
gazeller yağdırdım eylül tonunda
ve bildik bir türküyü
karakoç'la fısıldadık monaroza'ya
-kız saçını kim ördü-
beni yarimle ay gördü.

Öner ÖZCAN

KAMBUR'UN OĞLU

Korkup ağlamış bacım
Tarlada tutunca anamı sancı
Dayanamamış anam
Düşmüş yere
İncinmiş beli

Beni doğurduğunda anam
Çiçek değilmiş etrafı
Ağzı toprak
Otlar dolmuş eli
O gün bu gündür
Kamburun oğlu derler bana

dişimizi kırması gibi keyif kaçırıyor!

Diş kıranlara misal vermek gerekirse: Birinci kitapta; Zonguldaklı Çocuğa üçüncü Şiir'deki ikinci mısra, Güvercinler gibi isimli şiirdeki "biz" zamiri. İkinci kitaptan verilebilecek misallere gelince: Kırangıçları beklemek adını taşıyan şiirin yedinci mısrasındaki "sizleri" zamiri, Denizleri sevmek'in birinci mısrasındaki "bak" fiili, Eski bir şarkı isimli şiirde dördüncü mısrada "...nın dumanı" bölümü, Kuş resimli konak'ın dördüncü mısrasındaki "artık" kelimesi... Şarkılarınızla Gelin başlığıyla yer alan şiirde de "gelin"ler çok fazla.

Şiirlerinin tamamını serbest tarzda yazan

şair'in gönlümü en çok saran birkaç şiirinin isimlerini beyan etmek istiyorum: Zonguldaklı çocuğa birinci şiir, Arife Zarifoğlu'nun Şiiri, Büyüyen çocuk, Dua, Kuşlar Gibi uyumak, Karanfil göndereceğim.

Gökhan Akçiçek, çocuklara ait edebiyat dünyasına-bana göre o dünya da en azından kaybolan şarkılarını bulmaları için büyüklerinde gezinmesi şart-iki ayağıyla da girmiştir.

(1) Bulutlar Örtme Güneşi, M. E. B. yayını, İstanbul 1995

(2) Bülbul Deresi Şiirleri, M. E. B. yayını, Ankara 1996

LOVRIE

Sevincini bağısladığın evlerde
Eğikçe geçerdi yaz
yarın
ayrılığın ilk günü, sonsuz bağlılığın
aşkın,
ölü denizin rüzgarlı kasabasında
ki orada doğmaya çabalayarak öldüğün
soluğunla can verdiğin
o çıplak ağaçlar yok artık
ama selam olsun kirpiklerinin ıslanışına
Ayın perçemleri düşüyor omzuna
ikindilerin dağınık ellerinde dikilirken
göğün ta göbeğine bağla
kara kınından çıkardığın özlemi
ve çırpıların yükselen alevini
Hadi Lovrie!
gecenin mehtabına sızan kuskün anılar
harabelerin taşlarını yalayan günüşiği gibi
gel, her notadan ölümler peydahla
hınçla da olsa
Anlat/ ölgün mumlarla aydınlanan ürkek
yaşamını
friglerin uzun müzik gamını
o en antik sesleri, kıpkızıl dudaklarınla

Uğur KÖFE

SABAHI ÖPÜŞ

sabah/ ben
İlk yarısı solgun bir yüz
günü adımlarım
ben
kuşların ikinci ötüşlerini
gördüm yapraklar güneşi dokularına çeker
ve rüzgarın çalımı öper öteyi beriye
sokak kedileri aç yine
sokaklar insanları bekler
yine kıvrılır bir avare köşeden diğerine
karakedi, minnoş ve diğerleri
sabah ve ben
henüz söylemedim
insanlara sözümün ilk yarısını

SES VE İZDÜŞÜM

Geniş zamanlı bir maskedir kelime
Şairler saklambaç oynar
Arka sokaklarında
Kırk odalı bir saraydır şiir
Gergedan yüklü denizaltılar
Portatif rümler orda saklanır
Rahibelerin yüreğini hatırlatır size.

**

Tutunduğum bir halkadır sesler
-albümlerden rivayet
Kapalı açılar diler
Kapalı çarşılar kurarım orda
Vazodan çok bir şifreyi andırır kesitim
Vardiyalı filigranlarımı koyarım içine
Saklarım aynalı lügatına sabrın
Sığırırım şiire
Çıplak izdüşümlerimi toplar
-her gece
Hurda avcılarını mısralarımda

**

Şiir bir arınmaysa eğer
Damıtık beyaz bir ses
Güldeki koku
çiçekteki meyveyse
-aradığımız....
Rehin düşmüşse mürekkebe,kaleme
Bak ben buradayım gece'den yontulmuş ikizimle
Yazamadığım bir şiirin peşindeyim
Derkenar etmişim bir özdeyişi
Ve demişim
Kelimleri mumyalarım ben,yani zamanı.

**

Gölgeme içirmem boşuna iksiri
Ay'ın nabzını tutamadım sözlüklerde
Definenin ve mazmunların haritası bende değilmiş
Bendeki bütün harfler vehim
-bütün kanatlar ve bütün zamirler...
Kelam'ın hasad vakti hiç olmayacak
Beni saklayın kelimelerim.

YAPRAK DÜŞLERİ

Rüzgarım ol
Çiğ bilmemiş gövdeni al götür ırmaklara
Bir ince dal ucunda titremekten usandım
Gel
Kalma sonbahara
Yağmurlara sözüm geçmez sevdiğim
Elimden tutup da biri götürmez
Her damla denizine bir yol bulur gövdemden
Neden rengin gittikçe hüzne çalar bilinmez
Birde bazı akşamlar
İçimden dağlar akar
Kuş olmayı isterim
Yüreğim hasta yağmur
Sevdiğim
Kaderim
Yüreğim hasta yağmur
Çağırıyor denizim

Halil BOZDOĞANOĞLU

ÖZLEM

Ayaklarım gitmez hızlı danslarına,
Senin orkestran birşey anlatmaz bana
İnceden bir saz çalmalı küçük odalarda
Bir bozlak çekmeli Veli emmim
Dadaldan, Karaca'dan
Uykusuz kalmalı Bey Mail
Dünki giden geceden.
Ninem vay çekmeli dizimin dibinde
Şafkı vurmali ayın pencereden,bacadan,
Emrah'ın gam bûlbûlü kafeste,
Sûrmeli Beyi bulmalıyım Maraşta hasta
Veyselim gelip oturmalı yüreğime
"Toprağım" demeli, son nefeste.

Ersel BURAN

SAKSIDA ERİMİŞ GÜL FİDESİ

-1-
hep yürüdük
yürüdük ve
yürümelerin ardına düştük

yakomozlara takıldı sandalımız
kurşundan bir yağ sıçradı göğsümüzü
koşarken içimizde mermerden bir insan
yakındır! tufan kopacak

gölgeleri toplayalım eşikten
-2-
heceler düzdük dağlar aşrı
ve hep hece

fiiliyat dairesinden ayrılmalı
süzgeç beyinler meydan okumada
denize çapa vurulur diyenlere derim
ekmeği buğday yapın da göreyim!

-3-
kaleme yaz denilince derya kesildi
gülistan oldu ateş
tabiat kanuncuları size seslenirim
koru odun yapında göreyim

-4-
ah....lokman hekim
ölümün ölümden korkusu yok kuşkusuz.

ŞİİRİN İPEK SESİ XV

48. ŞİİR MEDYATÖRLERİ

Şairlerin şiir yazıp söylemekten başka edebi bir işi olmamalıdır görüşünü sınıksız savunanlar bir yanda armutun iyisini yiyedururlarken, ötede şiir için türlü kararlar alıp törenler tertipleyen, gündemleri kendi kör heykelleri için oluşturma yarışına girişen zaptiyeler ense yapıyor.

Ya şairler?

Şairler karnı doyurmayan, tersine, bir karnı ağrısı olan şiirlerini oluşturabilmek için, ekmek peşinde koşan tırs atlar oluyorlar. Ha gayret.

Sözün burasında bir soru: Şiir hakkında yargıda bulunabilmenin gereklilikleri nelerdir?

En ilkel bir devri yaşayan adamın kendisine denk düşen bir şiiri varolduğu kabul edilirse söz-konusu "gereklilikler" gereksizleşir sanırım. Şunu diyorum: isteyen istediği gibi konuşur, kendisini açan veya açmayan şiirsel durumları gündeme getirebilir. Haddizatında biz konuşmacının niteliğini bildiğimizden, gerekli techizatla donanır, tavrımızı rahatça sergileyebiliriz.

Gelgelelim öncü nitelikli neşriyatın sanat gemisini yüzdüren kaptanları şaşırtıyor bizi çaplı bir şiir evreninin cuş u huruşunu yaşaması ve yaşatması, hasbi katkılarıyla mutlu maviyetler oluşturmaya beklenen bu saygın editörlerin sözgelimi hikaye veya gündelik siyaset kadar şiirdende anlamaya çaba göstermeleri icap etmezmi?

Burada Ahmet Haşim'in "edebiyat memuru" diyerek kızdığı ve adam yerine koymadığı Edebiyat öğretmenleri aklıma geliveriyor. Geçmişte pür şiirle kanatlandıran malum medyatör sanat adamlarımız da Haşim'in şamarını hak etmiyor mu?

Görünüz ki, gündelik sanat yazıcısı direktörlerin elinden gelen bu kadarcıktır.

Dolayısıyla siz susunuz. Hele hele ulu orta hiç konuşmayınız. Haddinizi biliniz.

İllegal sayılır usullüce bir ambargoya tabi tutulursunuz.

Varsın armutun iyisini yiyenler yesin, zaptiyeler ense yapsın.

Neyine gerek, şiirini yaz şair!

49. ŞİİR ZAMANLARI

"Hiç bir eğlenecek şey bulamazsam Vasıf

Kendi mecmua'i eş'arım ile eğlenirim."

Enderunlu Vasıf (?-1824) "Eğlenirim" redifli gazelinin (62) böyle "kat'ı" ediyor. Yedi beyitlik gazelin her beytinde redifi farklı anlamlarda, mesela,

oyalanırım, vakit geçiririm, kafa bulurum anlamında kullanıyor. Burada ise "oyalanıp durma" karşılığı verilmiş gibidir.

Yok mudur böyle zamanlarımız? Bazen oylanmaz mısınız sizlerde şiirlerle, mısralarla? Şairseniz veya şairane bir kimliğe sahipseniz, yazıp çizdiklerinizi, bir yerlerden aktardıklarınızı evirip çevirmez, döne döne okumaz, güzelim zamanlarınızı daha bir muhteşem kılmaz mısınız?

Kendimize ait olan bu zamanlarımız elbette okuma zamanlarıdır. Altın alta dolduğumuz, kimliğimize yenilikler kattığımız, ayaklandığımız bu zamanlarımız ne kadar çok olursa o kadar iyidir derim.

Bu bahçeye ait sözü Vasıf'ın beş beyitlik bir başka gazelinin maktasıyla bitirmek istiyorum (63):

Caba bir kahve: tahsin ana benden Vasıf

Kim uyup keyfe bu beş beytim ederse tahmis

Yani "Vasıf! Keyfe gelipte kim bu beş beytime bir tahmis (beşleme) söylerse, ona benden bedava bir teşekkür kahvesi" duyurulur.

50. HAMASİ ŞİİR

Hamaset; epik, destansı, yiğitçe, kahramanca, gibi anlamlara geliyor. Kelime içinde az da olsa mübalağanlı, boş ve yersiz karşılıkları gizli.

Aristoteles'ten bu yana bir şiir türü olarak kabul edilemeyen epik şiirin özü hamasete dayanır. İlyada, odesa, Ergenekon, Sakarya, Çanakkale Şehitleri, Memleketimden İnsan Manzaraları, Köroğlu, saymakla bitmez yüzlerce, binlerce eser hamaset duygusuyla yazılmıştır.

Tabii ki, şiir bugün klasik sınıflandırmalarla tasnif edilmiyor. Bütün duyguları birbirine girmiş olan günümüz şairi, her tür şekil ve uslubu kullanıyor. Bu arada kimi şairlerin hepten tek tip üslup ve şekiller takip ettiğini gözlüyoruz. Dolayısıyla kimi zaman ya bir dergide ya da bir kitap olarak hamaset yüklü eserlerle de karşılaşırız.

Fakat iyi işlenmeyen, tek düze kalan, bazende hayatı karşılamayan bu tarz şiirleri pek tutmuyorum. Tabii, benim öznel yaklaşımım ile o eserler ortadan kalkmıyor. Pek ala onların okuyucuları, izleyicileri vardır. Bir şiir anekdotçusu olarak pek tabii ben de okuyor, inceliyorum onları.

Son zamanlarda hamasi yönleri ağır basan eserleri aldım tezgahıma. Burada adını andığım

Mehmet Şamil BAŞ

HASRET

Ne yağmur bekledi yağmayı sensiz
Ne de bir çiy düştü avuçlarıma.
Yangınlı bedenim yürüdü bensiz,
Hasreti taşıdı adımlarıma.

Duydum yüreğime inen sızıyı
Nice baharlara yandı ateşim.
Her yanımla özleme varılan kıyı
İçimi ısıttı pembe güneşim.

Geçti mevsimlerin en güzel çağı
Hasret aleviyle yoğruldu çilem
İçine düştüğüm ıstırap ağı...
Bülbül güle hasret, ben sana ; dem dem.

pek çok dostumuz gibi, değerli birer şair insan olan Bestami Yazgan, Osman Arslan ve İdris Aydın sırasıyla, Yiğit Töresi(64), Güller ve Küller (65), Gülerak Gir Şehre (66) isimli kitaplarıyla misafir oldular.

Yukarıda söylediklerim bu kitaplarla ilgili değil. Genellikle hamasi şiirlerle yoğrulmuş olan bu kitaplara toptan yargılarla yaklaşmam. Ancak şu kadarını söyleyeyim her birinin beni açan yanları mutlaka oldu. Rahatsız eden, eksik kalan tarafları da vardı tabii. Ama ne?

Ne dersiniz, bir de siz bakın böyle eserlere?

51. ZEKİ MÜREN'İ SEVİNİZ!

"Siz Zeki Müren'siniz... En güzel resim, musiki ve şiirlerin sahibisiniz...." (Bir Zeki filminden.)

Bu yazı yayınlandığında herşey bitmiş olacak."Batmayan Sanat Güneşi"nin ışıkları çoktan kaybolmuş, ansızın hararetlenen ortam durulmuş olacak. Her bir devirden buyurup gelen sagucular, mersiyeciler ve ağıtçılar -hepsi bir- okkalı bir put için okudukları zimbirtıları kesin kes kesmiş bulunacaklar... İmam efendilerin ayetlerle süslediği cennet bahşetme merasimlerinin yerinde yeller esiyor.Dizi dizi geçen hurafe zindanlılar nerede peki?

Paşa'nın yokluğu "kanıksanmıştır." Çünkü o her zaman vardır. Kalpleredir.! Zorla ve desise-lerle çivilenmiştir oraya.

Halk,halktır.

Şair de şair.

İkisi mutlaka kazanacaktır.

" Ve bir gün hiç anlamayacaksınız.

güneşe ve erkeklığe büyüyen vücudum düşüverecektir ellerinizden, ellerinizden ve bir gün elbet

Zeki Müren'i Seveceksiniz

(Zeki Müren'i seviniz) "(67)

Bu mısralarsa sadece bir tanıklıktır.

DİPNOTLAR:

62. Enderunlu Vasıf, Prof. Dr. Haluk İpekten, Kültür B. Yay. Ank. 1989.sh.66

63. Aynı eser, sh.55

64. Yiğit Töresi, Bestami Yazgan, Güneysu yay, 2.baskı, Osmaniye,1996

65. Güller ve Küller, Bayrak yayınları, İstanbul 1996

66. Gülerak Gir Şehre, İdris Aydın, Konya, 1996

67. Sevdadır, Arkadaş Z. Özger, Mayıs yay, 2. baskı 1984

GAZEL

Çok gözeldir dilberim serv-i hıramanın senin
Reşk-i mehr-i alemâra mah-ı tâbânın senin

Alma hesretden sararmış dâğ çekilmiş kalbine
Ta görüptür halet-i siyb-i zenehtânın senin

Bid-i mecnun ile sûmbül eyleyirler derd-i dil
Çün perişân oldu zülf-i emberefşânın senin

Nergis-i Şehlâ serefkende, şikeste gusseli
Gülşeni sarmış ne hâle çeşm-i fettanın senin

Sine Sinâ vadi-yi imman, tecelligâh-ı nûr
"Meşrıkılınvar" olup çâk-i geribanın senin

Gülde olmaz eyb, sende eybsizsen gül gibi
Heyf ki pâderhevâdır ehd-ı peymanın senin

Sevgilim ayrılma benden rehm ile Allah'a bak
Var eger kafir kadar da din-i imanın senin

dişlerin inci, dilin baldır, dudaklar hamşeker
Pisteye.gande gülüptür lâl-i handanın senin

Sen gönüller mülkünü eşkinle teshir eyledin
Tek bene yok caridir her yerde fermanın senin

Hoşhaber çoktandır olmuş derd-i eşke müptelâ
Derdine çare tapar, ger datsa dermânın senin.

reşk: kıskançlık
mehr: güneş
alemâra: alemleri süsleyen
mah-ı taban: parlayan ay

siyb: elma
zenehtan: çene
bid: söğüt
emberefşan: anber kokusu saçan
serefkende: kırılgan
şikeste: kırık, yenilmiş
gusseli: üzüntülü
geriban: yaka
paderheva: bozuk
piste: fıstık
gand: şeker
apar: bulur
datsa: tatsa

Vezin: fâilâtün - fâilâtün
fâilâtün - fâilün

(.) Kazım Hoşhaber 1931 yılında İran
Azerbaycanının Eher şehrinde doğdu.
Tebriiz Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı
bölümü mezunu olan şair liselerde ve
Üniversitede edebiyat öğretmenliği yaptı.
Halen Ankarada Farsça Öğretim Merkezi
Müdürlüğü yapıyor.
Yukandaki gazel şairin Türkiyede
yayınlanan ilk şiiri.
(Transkripsiyon: Mehmet Aycı)